

Imatran kaupungin konserniohje

Kaupunginhallitus 13.3.2017
Kaupunginvaltuusto 20.3.2017

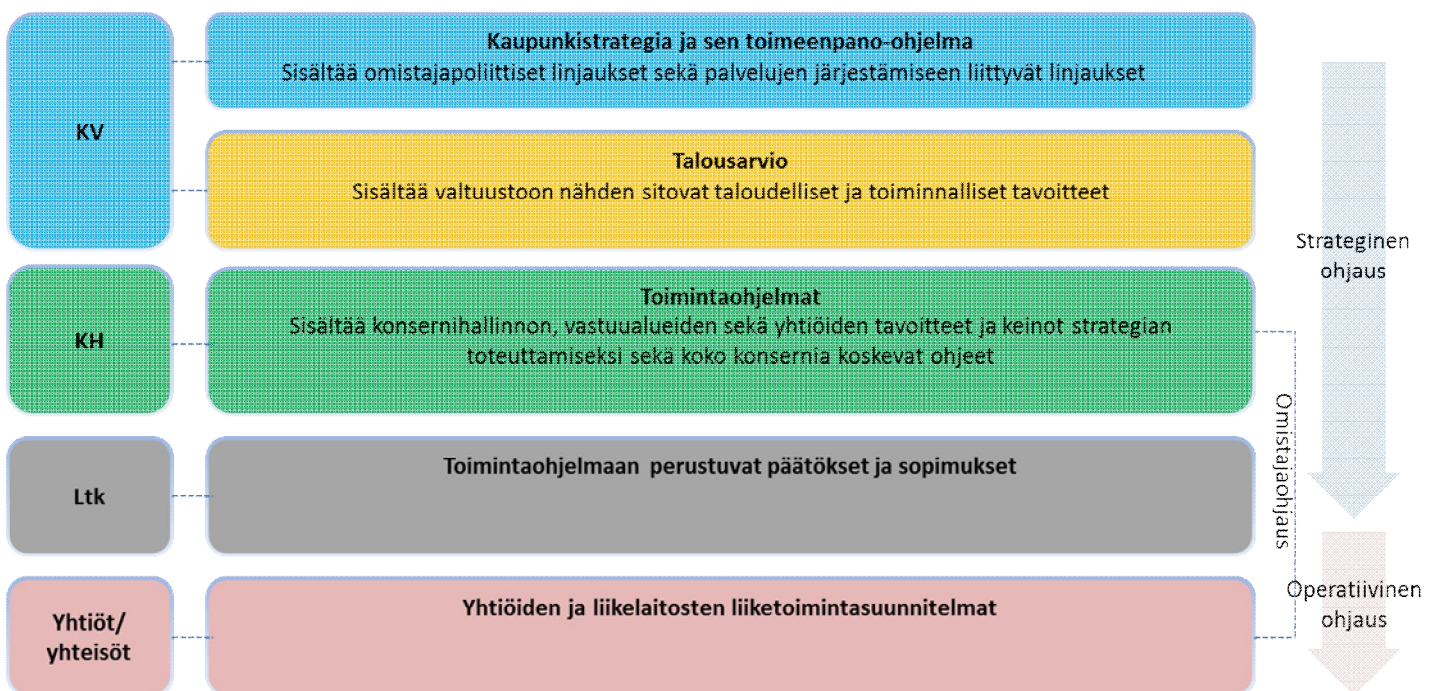
Sisällysluettelo

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoitteet	3
2. Soveltamisala	4
3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
4. Konserniohjeen sitovuus.....	4
5. Kaupungin toimielinten toimivallanjako konserniohjauksessa.....	4
6. Konserniraportointi.....	6
7. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta.....	7
8. Keskitetyt konsernitoiminnot	7
9. Kuntakonsernin tarkastus	8
10. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet	9
11. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	10
12. Nimeäminen tytäryhteisön hallitukseen.....	10
Liite 1: Tytäryhteisöt, kuntayhtymät, säätiöt ja osakkuusyhteisöt	11

IMATRAN KAUPUNGIN KONSERNIOHJE

Konserniyhteisöt harjoittavat kaupungin toiminnan kannalta strategisesti tärkeää toimintaa, kaupungille muutoin kuuluvaa palvelutoimintaa tai tukevat sitä. Lisäksi yhteisöt voivat hallita kaupungin kannalta merkittävää omaisuutta tai niillä on strateginen merkitys kaupungin kehittämiseksi. Yhtiö- tai kuntayhtymämuotoinen toiminta voi olla myös tapa järjestää kuntien välistä yhteistoimintaa.

Konserniohjaus on konsernijohtoon väline konsernin toimintayksiköiden, konsernin edun huomioon ottavaan, tehokkaaseen ja tulokselliseen ohjaukseen. Tämä toteutetaan omistajaohjauksella.

kuva 1: Imatran kaupunkikonsernin strateginen ohjausjärjestelmä (asiakirjat)

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoitteet

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

2. Soveltamisala

Konserniohjeet koskevat kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kaupungin osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeiden periaatteita noudatetaan.

Liitteessä 1 on lueteltu Imatran kaupungin tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja ne kuntayhtymät, joissa Imatran kaupunki on jäsenenä. Konsernirakenteen muuttuessa liite 1 päivitetään kaupungin tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallitus määrittelee talousarvion valmistelun yhteydessä ne yhteisöt, jotka laativat talousarvion lisäksi keskeiset taloudelliset että toiminnalliset tavoitteet, joiden raportointi toteutetaan osana kaupunkikonsernin seurantajärjestelmää.

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa sekä muiden tytäryhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Konserniohjeen tulee kuulua johtavien viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden perehdytykseen.

4. Konserniohjeen sitovuus

Näitä konserniohjeita sovelletaan Imatran kaupunkikonsernissa sen jälkeen kun Imatran kaupunginvaltuusto on ohjeet hyväksynyt.

Hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konserniohjeessa erikseen mainituille tahoille (esim. kaupunginjohtajalle tai konsernihallintoon (ent. keskushallinto ja konsernipalvelut).

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. Kaupungin toimielinten toimivallanjako konserniohjauksessa

Kaupunginvaltuusto

- määrittelee kaupungin ja kaupunkikonsernin strategiset linjaukset;
- määrittelee strategisten linjausten perusteella kaupungin konserniohjauksen;

- vahvistaa tytäryhteisöjen omistajapolitiikan kannalta keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet;
- nimeää edustajat kuntayhtymien valtuustoihin, hallituksiin ja muihin vastaaviin toimielimiin;
- hyväksyy konserniohjeet.

Kaupunginhallitus

- toimii konsernihallituksena
- vastaa kaupunginvaltuustolle sen asettamien strategisten linjausten täytäntöönpanosta konsernissa;
- nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin;
- nimeää kaupungin edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallituksiin ja vastaaviin toimielimiin;
- raportoi valtuustolle tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupungin tilinpäätöksen ja osa-vuosikatsausten yhteydessä;
- antaa tarvittaessa kaupunginvaltuustolle selvityksiä tytäryhtiöiden toiminnasta;
- antaa tarvittaessa ohjeet yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä kaupunkia edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin;
- vastaa konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Lautakunnat

- vastaavat erityistoimialaansa kuuluvista tehtävistä ja kaupungin omistajastrategisten linjausten toteuttamisesta yhteistyössä tytäryhteisöjen kanssa sekä tekevät tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia toimialaansa liittyen

Kaupunginjohtaja

- toimii konsernijohtajana
- johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin omistajapolitiikkaa;
- seuraa kokonaisuutena konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle;
- vastaa kokonaisvaltaisesta yhteistyöstä konserniyhtiöiden johdon kanssa;
- seuraa kaupunkikonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kaupunginhallitukselle;
- valmistelelee tytär- ja osakkuusyhteisöjä koskevat asiat kaupunginhallitukselle;
- tukee kaupunginhallitusta konsernin johtamisen ja valvonnan sekä riskienhallinnan järjestämisessä;
- vastaa kaupunginhallituksen alaisena konserniohjauksen toteuttamisen edellyttämien vastuiden määrittelystä

Talousjohtaja

- seuraa konserniyhtiöitä ja osallistuu konserniyhtiöiden hallituksen kokouksiin konserniedun valvontatarkoituksessa

6. Konserniraportointi

Toiminnan ja talouden suunnittelu

Kaupunginhallitus hyväksyy taloushallinnon valmistelemat talousarvion ja taloussuunnitelman sekä ohjeet tytäryhteisöille.

Tytäryhteisön hallitus hyväksyy talousarvion, taloussuunnitelman tavoitteineen ja investointiohjelmineen. Talousarvioon tulee sisällyttää toiminnanohjauksen kannalta keskeiset mittarit ja tunnusluvut, joilla tytäryhteisöjen toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa arvioidaan.

Valtuusto vahvistaa kaupungin talousarvion yhteydessä omistajapolitiikan kannalta keskeiset tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Yksityiskohtaiset ohjeet kunkin yhteisön taloussuunnitelmien rakenteesta ja aikataulusta antaa taloushallinto.

Raportoinnin sisältö

Strategisten yhtiöiden tilanteesta raportoidaan säännöllisesti kuukausittain kaupunginhallituksen tiedoksiannoissa. Raportoinnista konsernihallitukselle vastaavat yhtiöiden hallitusten puheenjohtajat tai talousjohtaja.

Tytäryhteisöt raportoivat kaupunginhallitukselle myös osavuosikatsausten yhteydessä.

Kaupunginhallitus ja taloushallinto antavat ohjeet tytäryhteisöjen raportoinnin aikatauluista ja raportoinnin periaatteista.

Riippumatta yhteisökohtaisten ohjeiden sisällöstä ja aikataulusta, on jokainen tytäryhteisö velvollinen raportoinnissaan oma-aloitteisesti huolehtimaan siitä, että raportit sisältävät olennaisen tiedon yhteisön ja koko kaupunkikonsernin riskienhallinnan sekä tavoitteiden ja taloudellisen aseman seurannan kannalta.

Toimintaohjeiden antaminen tytäryhteisöjen hallintoelimiin nimetyille kaupungin edustajille

Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa ohjeet kaupunkia tytäryhteisöjen hallintoelimeissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Kaupunginhallituksen nimeämien edustajien tehtävänä on arvioida asiakohtaisesti toimintaohjeiden tarvetta.

Kaupunginhallituksen toimintaohje tulee edustajan pyytää kuitenkin aina, kun käsiteltävänä on merkittäviä taloudellisia riskejä koskeva tai periaatteellisesti merkittävä asia, ellei yhteisö ole erikseen pyytänyt konserniohjausta.

Toimintaohjeita annettaessa noudatetaan yritys- ja liikesalaisuuksien osalta julkisuuslainsäädännössä edellytettyä salassapitovelvoitetta.

7. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta

Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestäminen kuuluu yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle. Konsernitason sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaamisesta sekä valvonnasta vastaavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja menettelyt ovat määriteltä osaksi johtamista ja päätöksentekoa sekä niiden toimivuutta seurataan. Yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kaupungin *sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden* sekä *sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeiden* mukaisia. Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohdolle riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä sekä merkittävistä riskeistä. Raportointi on tehtävä viipymättä, jos merkittävän riskin realisoituminen on todennäköistä. Kaupunginhallitus ohjaa tarvittaessa tytäryhteisöjä riskien hallintatoimenpiteissä.

Tytäryhteisöjen vakuuttaminen järjestetään kaupungin vakuuttamisen periaatteita noudattaen.

8. Keskitetyt konsernitoiminnot

Konsernitili

Tytäryhteisöt liittyvät konsernitilin jäseniksi.

Vieraan pääoman hankinta

Tytäryhteisöt hankkivat pitkäaikaisen vieraan pääomansa yhteistyössä emokaupungin kanssa. Yksityiskohtaiset ohjeet pitkäaikaisen vieraan pääoman hankinnan kilpailuttamisesta antaa taloushallinto.

Tytäryhteisöjen tulee hakea pitkäaikaiselle vieraalle pääomalleen ensisijaisesti kaupungin takaus valtioneuvoston antamissa rajoissa.

Tytäryhteisöt voivat hakea konsernitililtä tilikauden aikaista lyhytaikaista luottoa taloushallinnon antamien yksityiskohtaisten ohjeiden mukaisesti.

Varojen sijoittaminen

Konserniyhteisöt sijoittavat kassavaransa konsernitilin kautta.

Tytäryhteisökonserni voi taloushallinnon luvalla ottaa ja antaa keskinäisiä sisäisiä luottoja.

Kaupunginhallitus antaa tytäryhteisöille toimintaohjeet tapauskohtaisesti, jos yhteisössä käsiteltävä asia vaatii oman pääoman ehtoista sijoitusta tai vakuutusta tai muuta vastaavaa sitoumusta.

Henkilöstöpolitiikka

Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee henkilöstöpolitiikassaan noudattaa kaupungin henkilöstölinjauksia, kiinnittäen erityisesti huomiota työnantajakuvan ja henkilöstön hyvinvoinnin, turvallisuuden sekä työviihtyvyyden kannalta merkityksellisten menestystekijöiden toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Johdon palkan ja palkkaetujen määrittely edellyttää yhteisön hallituksen etukäteisneuvotteluja konsernijohton kanssa. Yhtiöiden tulee tehdä toimitusjohtajasopimukset, joissa sovitaan toimitusjohtajien velvollisuuksista ja eduista.

Konsernijohto antaa ohjeet työnantajana järjestäytymisestä. Tytäryhteisöt liittyvät Keva:n jäsenyhteisöiksi, jollei konsernijohton kanssa ole muuta sovittu.

Hankinnat

Tytäryhteisöt noudattavat kaupungin yleisiä hankintalinjauksia.

Konsernipalvelut

Tapauskohtaisesti arvioidaan, mitkä tukipalvelut ovat sellaisia, että konsernin kokonaisedun kannalta tehokkainta on järjestää palvelu keskitetysti, huomioiden kuitenkin kuntalain periaatteet.

Sidonnaisuusrekisteri

Tytäryhteisön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ilmoittavat sidonnaisuuksistaan kuntalain 84 §:ään perustuvien periaatteiden mukaisesti konsernijohton tarkemmin ohjeistamalla tavalla.

9. Kuntakonsernin tarkastus

Ulkoisen tarkastus

Tilintarkastuksessa noudatetaan kuntalakia.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada kaupungin tytäryhteisöiltä tarpeelliseksi katsomansa tiedot arviointitehtävänsä suorittamiseksi. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisöjen palveluksessa olevia henkilöitä kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Sisäinen tarkastus

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada tytäryhteisöiltä arviointitehtävän suorittamiseksi tarpeellisiksi katsomansa tiedot.

10. Tytäryhteisöjen neuvotteluvälitteet

Tytäryhteisön tai alakonsernin on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Velvollisuus omistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön hallituksella, toimitusjohtajalla tai vastaavalla toimielimellä. Jos tytäryhteisö kuuluu alakonserniin, velvollisuus ennakkokäsityksen hankkimiseen on alakonsernin emoyhteisön toimitusjohtajalla. Tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun merkittävästä asiasta tehdään päätös hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksessa. Tytäryhteisöjen tulee pyytää kaupunginhallituksen ennakkokannanotto mm. seuraavista toimenpiteistä:

- tytäryhteisön perustaminen;
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen;
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikkö- asemansa suhteessa kuntaan;
- yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muuttaminen;
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit;
- kiinteistö- ja yrityskaupat;
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhtiön tehtäväksi;
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus;
- toimintaan nähden merkittävän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen;
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen;
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan tai hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen;

- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset;
- yhtiökokoukselle tehtävä tavanomaisesta poikkeava voitonjakoehdotus;
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen;
- merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- sidotun oman pääoman tai vastaavan erän määrän muuttaminen

11. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain velvoitteiden mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaavat yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä konsernin edustajina kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

12. Nimeäminen tytäryhteisön hallitukseen

Tytäryhteisöjen päätöksentekoeleimiin hallituksen valinta on merkittävin omistajaohjauksen yksittäinen toimenpide. Kuntalain velvoittavien säännösten mukaan tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanon tulee mahdollistaa yhtiön tehtävien tehokas hoitaminen.

Säännösten perusteella erityisesti markkinoilla toimiminen ja kannattavan liiketoiminnan johtaminen edellyttävät hallituksen jäseniltä yhteisön toimialan talouden ja liiketoiminnan tuntemusta. Lisäksi hallituksen jäsenten tulee hankkia hallitustyöskentelyä tukevaa koulutusta.

Tasa-arvolain mukaan, jos kuntaenemmistöisellä yhtiöllä on hallintoneuvosto, johtokunta tai muu luottamushenkilöistä koostuva johto- tai hallintoelin (esim. osakeyhtiön hallitus), toimielimessä tulee olla tasapuolisesti sekä naisia että miehiä.

Liite 1: Tytäryhteisöt, kuntayhtymät, säätiöt ja osakkuusyhteisöt

IMATRA-KONSERNI

